

Bokförlaget Forum, Box 70321, 107 23 Stockholm
www.forum.se

Copyright © Viveca Sten 2008
Omslagsbilder © Scanpix
Omslagsdesign Johan Pettersson
Satt hos Ljungbergs sätter, Köping
med Minion 11/13
Tryckt 2008 hos WS Bookwell i Finland
ISBN: 978-91-37-13190-0

Till min tappra mamma

Prolog

Det var alldeles stilla, så rofyllt som det bara är på vintern, när skärgården tillhör den bofasta befolkningen och sommarens högljudda gäster ännu inte tagit ärna i besittning.

Vattnet var blankt och mörkt, vinterns kyla låg tung på ytan. På skären syntes enstaka snöfläckar, än hade det inte smält undan ordentligt. Några skrakar avtecknade sig som prickar mot himlen, och solen stod fortfarande lågt över horisonten.

”Hjälp mig”, skrek han, ”Hjälp mig för Guds skull.”

Tampen som slängdes till honom var knuten som en ögla. I det iskalla vattnet trädde han den fumligt över kroppen.

”Dra upp mig”, flämtade han och grep efter båtkanten med fingrar som redan hade börjat stelna i kylan.

När ankaret somampen var fäst vid slängdes över relingen verkade han mest förvånad, som om han inte förstod att dess tyngd mycket snart skulle dra honom ner mot botten.

Att han bara hade några sekunder kvar att leva innan hans kropp skulle följa efter den tunga järnklumpen.

Det sista som syntes var handen som bröt ytan intrasslad i fisknätet. Så slöt sig vattnet igen med ett knappt märkbart suckande.

Sedan hördes bara ljudet av motorn, då båten långsamt vände och började köra tillbaka i riktning mot hamnen.

Måndag, första veckan

Kapitel I

”Kom hit, Pixie, kom hit!”

Mannen tittade irriterat efter taxen som satte av längs stranden. Visserligen hade hon varit instängd på båten i flera dagar, men lite disciplin borde hunden visa. Egentligen skulle hon hållas kopplad. På Sandhamn i Stockholms skärgård fick inga hundar springa lösa på sommaren, men han hade inte hjärta att följa påbudet när tiken var så lycklig över att få springa fritt.

Förresten var det nästan ingen som syntes till på stranden så här tidigt på morgonen. Invånarna i de få husen utmed strandkanten hade knappt vaknat. Det enda som hördes var mäsarnas skrik. Luften var klar och fräsch och nattens regn hade lämnat en nytvättad känsla. Den redan varma solen skvallrade om ännu en strålande dag.

Sanden var hårt packad och behaglig att gå på. De låga tallarna gav vika för strandråg och malört blandat med blommande kluster av gula strandblomster. Spridda tångruskor låg uppsköljda i vattenbrynet och utåt Falkenskär syntes en ensam morgontidig segelbåt på väg österut.

Vart hade nu den förbaskade hunden tagit vägen?

Han följde ljudet av skallet. Jycken skällde upphetsat och högljutt och den lilla svansen viftade ivrigt fram och tillbaka. Vid en klippa stod hon och nosade på något, men han kunde inte se vad det var. Han gick ditåt för att titta och kände en obehaglig lukt. När han kom närmare övergick det till ett surt och kväljande moln av stinkande ångor som nästan överväldigade honom.

På marken låg vad som liknade ett gammalt bylte av trasor.

Han böjde sig fram för att schasa undan hunden och insåg att det var ett gammalt fisknät fyllt med sjögräs och tång. Plötsligt förstod han vad det var han såg.

Fisknätet slutade i två nakna fötter. På bägge saknades flera tår. Bara benpiporna stack fram ur det som fanns kvar av den skrumpnade grönaktiga huden.

Impulsen att kräkas kom omedelbart. Innan han kunde hejda sig vändes hela magsäcken ut och in. En flod av rosa spyor vällde fram. Det stänkte på hans skor men han märkte det inte.

När han kunde stå upprätt igen tog han lite vatten från havet för att skölja munnen. Sedan tog han fram sin mobiltelefon och slog numret till larmcentralen.

Kapitel 2

Kriminalinspektör Thomas Andreasson såg verkligen fram emot att ha semester. Fyra veckor i sommarhuset på Harö i Stockholms skärgård. Morgondopp. Paddla kajak. Grilla. Åka en sväng till Sandhamn och hälsa på gudsonen.

Thomas Andreasson tyckte om att ta sen semester, vattnet var varmare, vädret oftast bättre. Men just nu, strax efter midsommar, var det svårt att inte längta bort från stan och ut till havsbandet.

Sedan han förra året började arbeta på Nackapolisens våldsrotel hade han haft fullt upp. Det hade varit mycket att lära trots att han varit polis i fjorton år, varav de senaste åtta vid sjöpolisen.

Där hade han kört det mesta i båtväg som sjöpolisen disponerade, från stridsbåt 90 till Skerfe-båtar och rib-båtar. Skärgården kände han som sin egen ficka. Han visste precis var de omärkta grynnorna låg och vilka grund som var särskilt farliga vid lågvatten.

Som sjöpolis hade han sett en hel del och fått höra många fantastiska förklaringar till att vissa förare körde sina båtar som de gjorde, särskilt när det handlade om berusade båtägare.

Han hade handlagt allt från stulna båtar och skadegörelse till vilsekomna utlännningar och tonåringar strandsatta i skärgården. Lokalbefolkningen brukade med jämna mellanrum klaga över att folk bedrev tjuvfiske på enskilda fiskevatten. Det var inte så mycket sjöpolisen kunde göra åt det, annat än att blunda för att den rättmätiga ägaren till fiskevattnet tog de obehöriga näten och behöll dem som kompensation.

Sammantaget hade han trivts väldigt bra och hade det inte varit för att hans lilla Emily var på väg hade han nog aldrig övervägt att söka en inre tjänst som kriminalinspektör.

Efteråt, när allt var förgäves, hade han inte haft kraft att flytta på sig. Han hade knappt förmått överleva en dag i sänder.

Men tempot hos Nackapolisen var högt och intensivt och han fann sig förvånansvärt väl tillrätta med den nya arbetsformen, även om han då och då, särskilt under sommarsäsongen, längtade efter friheten som sjöpolis ute i skärgården.

Margit Grankvist, kollega och betydligt mer erfaren kriminalinspektör, stack in sitt kortklippta huvud och avbröt honom i tankarna.

”Thomas, häng med bort till Gubben. Man har hittat en döing på Sandhamn.”

Thomas såg upp.

Gubben betydde chefen för Nackapolisens kriminalenhet, Göran Persson. Namne med statsministern, vilket han inte uppskattade ett dugg. Han var mycket noga med att påpeka att hans politiska preferenser inte nödvändigtvis överensstämde med statsministerns. Vilka de var ville han dock inte utveckla. Eftersom han dessutom hade en rondör som i mångt och mycket överensstämde med statsrådets, hyste han en mycket begränsad entusiasm för alla liknelser som hans välvilliga kollegor spred omkring sig.

Han var en polis av den gammeldags sorten, karg och ganska fåordig. Men han skapade en god stämning omkring sig och uppskattades av sina arbetskamrater. Han var noggrann och kunnig och mycket, mycket erfaren.

När Thomas kom in på Gubbens rum satt Margit redan där med en av sina otaliga koppar kaffe. Kontorets kaffeautomat producerade en dryck som skulle kunna avliva det mesta, det var ett riktigt rävgift. Hur Margit kunde dra i sig dessa mängder var obegripligt. Själv hade han för första gången i sitt liv gått över till regelbundet tedrickande.

”Man har alltså hittat en död manskropp på Sandhamns nordvästra strand”, sa Gubben. ”Kroppen är tydligen rätt illa åtgången, den verkar ha legat i vattnet ett bra tag.”

Margit antecknade något i sitt block innan hon såg upp.

”Vem hittade den?”

”Någon stackars seglare. Killen är tydligen rätt uppskakad. Det var ingen vacker syn. Han slog larm för en dryg timme sedan, strax före sju imorse. Han var ute och rastade sin hund när han mer eller mindre snubblade över kroppen.”

”Finns det misstanke om mord?” frågade Thomas medan han plockade fram sin egen anteckningsbok. ”Några tecken på misshandel eller annat våld?”

”För tidigt att säga. Kroppen var tydligen insnärjd i ett fisknät av något slag. Sjöpolisen är i alla fall på väg dit för att undersöka saken och en transport är ordnad för att bärga kroppen.”

Gubben tittade menande på Thomas. ”Du har hus på Harö vill jag minnas. Det ligger väl granne med Sandhamn?”

Thomas nickade.

”Det tar tio till femton minuter att köra mellan öarna.”

”Utmärkt. Lokalkännedom. Du får åka ut till Sandhamn och ta dig en titt. Dessutom kan du passa på att hälsa på dina gamla kompisar i sjöpolisen.”

Ett finurligt leende spelade på polischefens läppar.

”Finns det något som talar för att öppna en mordutredning?” undrade Thomas med en blick på Gubben.

”Tills vidare hanterar vi det som ett obestämt dödsfall. Övergår det i en mordutredning får Margit vara spaningsledare, men till dess tycker jag att du kan ta hand om det.”

”Det passar mig utmärkt”, sa Margit. ”Jag har häcken full med alla rapporter som ska in före semestern. Du kan bara ta för dig!”

Hon nickade eftertryckligt för att understryka sina ord. Det var tydligt att nedräkningen inför semestern hade börjat. Bara några dagars pappersarbete till, sedan hägrade friheten i form av en hyrd semesterstuga på Västkusten och fyra veckor med familjen.

Gubben tittade på klockan.

”Jag har pratat med polishelikoptern. Den är ändå i stan, så de kan plocka upp dig och teknikerna om tjugo minuter. Du behöver bara ta dig till helikopterplattan vid Slussen. Du får lifta med sjöpolisen tillbaka. Eller åka Waxholmsbåt.” Det sista lade han till med ett flin.

”Inte mig emot”, log Thomas. ”Du kan tvinga på mig en helikopterfärd när som helst på dagen.”

Gubben reste sig för att markera att genomgången var över.

”Då säger vi det. Hör av dig när du är tillbaka så att jag får en bild av läget.”

Han stannade till i dörren och kliade sig på hakan.

”Du Thomas, ta det lite vackert därute. Det är högsommar och turistsång. Vi vill inte ha en massa upphetsade sommargäster och journalister som får för sig något. Du vet hur kvällstidningarna är. De skulle gärna byta ut sina sommartrötta sexråd mot spekulationer om ett skärgårdsmord.”

Margit log uppmuntrande mot Thomas.

”Det här klarar du fint. Ring mig om du behöver fråga om något. Och tänk på att inte dra några slutsatser innan teknikerna sagt sitt.”

Thomas tog på sig sin skinnjacka som han alltid bar oavsett väder.

”Tror du att helikoptern kan släppa av mig på Harö när vi är klara?” kastade han ur sig innan han gick.

”Säkert. Kunde regeringsplanet flyga ner Thomas Bodström på gre-

kisk solsemester kan väl Stockholmspolisen flyga ut Thomas Andreasson till hans landställe.”

Gubben flinade belåtet åt sin egen kvickhet.

Margit skakade på huvudet men kunde inte låta bli att dra på munnen. ”Vi hörs i eftermiddag. Hälsa skärgården.”

Hon höjde handen till hälsning.

Kapitel 3

”Hallå.”

Nora Linde svarade automatiskt i sin mobiltelefon innan hon insåg att det var alarmer som lät, inte telefonen. Visserligen hade hon en utmärkt väckarklocka, men det var lättare att ställa in mobilen, så den fick göra dubbel tjänst. Nora sträckte på sig. Hon vände sig om och studerade sin man som låg bredvid henne i sängen.

Henrik snusade som ett barn. Nora avundades honom hans förmåga att oberört sova sig igenom vad som helst. Det enda som väckte honom var hans personsökare från sjukhuset – då kunde han vara vakn på en sekund.

Fortfarande såg han nästan ut som när de gifte sig för snart tolv år sedan. Mörkbrunt hår, seniga mag- och armmuskler från årtal av kappseglande, känsliga läkarhänder med vackra långa fingrar. Nora missunnade inte Henrik hans stiliga profil med elegant, nästan klassisk grekisk näsa. Däremot tyckte hon att den var bortkastad på en man. I alla fall brukade hon säga det för att trösta sig själv, eftersom hennes egen näsa var alldeles för kort och trubbig för hennes egen smak. I Henriks mörka hår syntes några grå stänk, en påminnelse om att han nyligen fyllt trettiosju, precis som hon.

Mobilen surrade igen.

Nora suckade. Att gå upp kvart i åtta, måndag till fredag var inte riktigt vad hon kallade semester, men hade man barn på en ö som Sandhamn, så gick dessa barn i simskola. På de tider som erbjöds.

Med en gäspning tog hon på sig morgonrocken och tassade in till barnens rum. Simon, som var sex, låg i något slags konstigt framstupa läge med huvudet djupt nedborrat i kudden. Det var nästan obegripligt att han alls kunde andas i den där ställningen.

Adam, som nyss fyllt tio, hade sparkat av sig täcket och låg utsträckt tvärsöver sängen. Hans vitblonda hår var fuktigt av svett och lockade sig lite i nacken.

Båda sov djupt.

Simons simskola började klockan nio. Adams halv elva, så hon hann precis hem med Simon för att se till så Adam fick i sig frukost innan

det var dags för honom att cykla iväg.

Perfekt tajming med andra ord.

Trots allt skulle hon nog sakna samvaron med de andra mammorna och papporna den dagen även Simon var så stor att han kunde cykla iväg på egen hand. Det var ju rätt trevligt att sitta där vid poolkanten och småprata medan barnen övade på sina simtag.

Många av föräldrarna hade hon dessutom själv gått i simskola med som barn, så hon kände de flesta. På den tiden var det inte tal om att ha simskola i en uppvärmd pool och värma sig i bastun efteråt. Då gick man huttrande i vattnet vid Fläskberget, stranden på öns norra sida där simskolan höll till innan poolområdet byggdes.

Hon mindes fortfarande hur erbarmligt kallt hon hade tyckt att det var. Men sina simmärken hade hon tagit i sextongradigt vatten och de fanns fortfarande kvar någonstans. Förmodligen i hennes föräldrars hus bara några hundra meter därifrån.

Nora gick in i badrummet för att göra sig i ordning. Medan hon borstade tänderna granskade hon sömnigt sin spegelbild. Rufsigt, röd-blont hår klippt i page. Trubbig näsa. Grå ögon. Vältränad figur, pojktaktig skulle kanske någon säga.

Hon var ganska nöjd med sitt utseende. I alla fall det mesta. Hon gillade framför allt sina långa vältränade ben, resultatet av många års joggingrundor. Hon tänkte så bra när hon joggade. Brösten var knappast något att skryta med, särskilt inte efter två barn, men det fanns ju push-up-behåar nuförtiden. Det hjälpte alltid något.

Medan hon duschade funderade hon över allt som hade förändrats på Sandhamn sedan hon var barn och gick i simskola. I takt med att sommarbefolkningen svällt hade trafiken till ön ökat. Nu fanns det sjöflyg som erbjöd sommarturister en halvtimmes flygtur över skärgården och helikopterservice som flög ut hungriga matgäster till Seglarrestaurangen. Konferensanläggningen som låg i KSSS, det Kungliga Svenska Segel Sällskapets forna klubbhus som byggts 1897 i nationalromantisk stil, höll öppet året om. Dessutom kunde man hyra kajaker och retrocyklar för att ta sig runt ön.

Det vackra folket kom gärna ut till Sandhamn och frotterade sig när det hölls regattor och internationella kappseglingar. Då ökade Guccitätheten med några hundra procent, som Henrik roat brukade säga när den stora bryggan framför klubbhuset fylldes med eleganta kvinnor i dyrbara kläder och medelålders män som bar såväl sin rondör som sina stinna plånböcker med självklarhet och pondus.

Några muttrade över den ökade trafiken och mängden turister

på ön, men den bofasta befolkningen, som var beroende av arbetstillfällen för sin överlevnad, var till största delen positiv till utvecklingen.

Kontrasten mellan sommarmånaderna, med tvåtusen till tretusen sommargäster och hundratusen besökare, och vinterns etthundra-tjugo bofasta personer, kunde dock inte vara större.

Trots att Thomas hade tillbringat varenda sommar av sitt liv i Stockholms skärgård fann han den orimligt vacker i den klara morgonluften.

Det var ett oväntat privilegium att få flyga helikopter ut till Sandhamn. Utsikten från den breda vindrutan var makalös. Öarna som låg utspridda i det glittrande vattnet var knivskarpa i konturerna. Det såg ut som om de låg och flöt ovanpå vattenytan.

De hade flugit över Nacka och ut mot Fågelbrolandet. När de lämnat Grinda bakom sig och kommit ut i den yttre skärgården ändrade landskapet karaktär. Innerskärgårdens mildare grönska med lövträd och öppna ängar övergick i steniga öar och skär med låga vindpinade tallar och karga klipphöllar.

När de befann sig i höjd med Runmarö öppnade sig den karakteristiska Sandhamnsmyrningen framför dem – en tät samling av röda och gula hus precis där sundet mellan Sandhamn och Telegrafholmen började.

Thomas tröttnade aldrig på den första blicken av den välkända silhuetten av det lilla samhället längst ut i havsbandet. Det hade funnits som tull- och lotsstation ända sedan femtonhundratalets slut, genom rysk härjning och isande vintrar, ångbåtstrafikens begynnelse och krigsårens isolering. Det var fortfarande ett levande samhälle i ytter-skärgården.

Thomas kisade genom solglasögonen och spejade nedåt.

Vid de tjärade bryggorna låg motor- och segelbåtar förtöjda och bakom dem skymtade det gamla lotstornet som stack upp från öns högsta punkt. Vita bojar guppade utanför bryggnockarna medan de gröna och röda prickarna visade vägen för både nyttotrafik och nöjesseglare. Det var tidigt på morgonen men farleden var redan fylld med vita segel på väg ut i skärgården.

Efter bara någon minut kom de in över Sandhamn. Piloten rundade det pampiga Tullhuset från sjuttonhundratalet och helikopterplattan som låg bredvid kom hastigt inom synhåll. Med en varsam manöver satte han försiktigt ner helikoptern mitt i den markerade fyrkanten

med bara någon meter till godo till kajkanten.

”Jag kan vänta någon halvtimme, sedan måste jag sticka”, sa piloten och tittade frågande på Thomas.

Thomas såg på klockan och tänkte efter.

”Jag skulle inte tro att vi blir klara så snabbt. Du kan nog lika gärna åka. Vi tar oss tillbaka på något sätt.”

Han vände sig mot de två teknikerna som hade lyft ner sina svarta väskor på plattan.

”Då går vi. Avfärd mot västra stranden norr om Koberget. Sjöpolisen är redan där. Motortrafik är förbjuden på ön så det får bli en rask skogs promenad.”